

SPRENDIMAI

EUROPOS PARLAMENTO SPRENDIMAS (ES) Nr. 2022/480

2022 m. kovo 10 d.

dėl tyrimo komiteto programos „Pegasus“ ir lygiaverčių šnipinėjimo programų naudojimui tirti sudarymo ir tyrimo dalyko, komiteto įgaliojimų, narių skaičiaus ir įgaliojimų trukmės apibrėžimo

EUROPOS PARLAMENTAS,

- atsižvelgdamas į 290 narių pateiktą prašymą įsteigti tyrimo komitetą, kuris tirtų įtariamus pažeidimus arba netinkamą administravimą įgyvendinant Sąjungos teisę, susijusius su programos „Pegasus“ ir lygiaverčių šnipinėjimo programų, įdiegtų mobiliuosiuose įrenginiuose pasinaudojant silpnosiomis IT vietomis („lygiavertės šnipinėjimo programos“), naudojimu,
- atsižvelgdamas į Pirmininkų sueigos pasiūlymą,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 226 straipsnį,
- atsižvelgdamas į 1995 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos sprendimą 95/167/EB, Euratomas, EAPB dėl išsamių Parlamento naudojamasi tyrimo teise reglamentuojančių nuostatų ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos išpareigojimą laikytis laisvės, demokratijos, pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms bei teisinės valstybės vertybių ir principų, kaip nurodyta Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) preambulėje, ypač jos 2, 6 ir 21 straipsniuose,
- atsižvelgdamas į ES sutarties 4 straipsnio 2 dalį, kurioje dar kartą patvirtinama išimtinė valstybių narių kompetencija užtikrinti viešąją tvarką ir nacionalinį saugumą,
- atsižvelgdamas į SESV 16 ir 223 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija), ypač į jos 7, 8, 11, 21 ir 47 straipsnius, kuriuose pripažįstamos konkrečios joje nustatytos teisės, laisvės ir principai, pvz., teisė į privatų ir šeimos gyvenimą ir asmens duomenų apsaugą, saviraiškos ir informacijos laisvė, teisė į nediskriminavimą, taip pat teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, kurie visapusiškai taikomi valstybėms narėms joms įgyvendinant Sąjungos teisę, taip pat į 52 straipsnio 1 dalį, pagal kurią leidžiama tam tikru mastu apriboti naudojamasi pagrindinėmis teisėmis ir laisvėmis,
- atsižvelgdamas į 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuria panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ OL L 113, 1995 5 19, p. 1.

⁽²⁾ OL L 201, 2002 7 31, p. 37.

⁽³⁾ OL L 119, 2016 5 4, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 119, 2016 5 4, p. 89.

- atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 17 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2019/797 dėl ribojamųjų priemonių, skirtų kovai su kibernetiniais išpuoliais, keliančiais grėsmę Sąjungai arba jos valstybėms narėms ⁽⁵⁾, su pakeitimais, padarytais 2021 m. gegužės 17 d. Tarybos sprendimu (BUSP) 2021/796 ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/821, nustatantį Sąjungos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų, techninės pagalbos ir tranzito kontrolės režimą ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į Aktą dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, ypač į jos 8, 9, 13 ir 17 straipsnius, ir į jos protokolus,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus ⁽⁹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2014 m. kovo 12 d. rezoliuciją dėl JAV Nacionalinės saugumo agentūros (NSA) sekimo programos, sekimo tarnybų įvairiose valstybėse narėse ir jų poveikio ES piliečių pagrindinėms teisėms ir transatlantiniam bendradarbiavimui teisingumo ir vidaus reikalų srityje ⁽¹⁰⁾ ir į savo rekomendacijas dėl IT saugumo stiprinimo ES institucijose, įstaigose ir agentūrose,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 208 straipsnį,
  - A. kadangi neseniai buvo atskleista, kad keletas valstybių, įskaitant valstybes nares, naudojo programos „Pegasus“ šnipinėjimo programinę įrangą, nukreiptą prieš žurnalistus, politikus, teisėsaugos pareigūnus, diplomatus, teisininkus, verslininkus, pilietinės visuomenės veikėjus ir kitus veikėjus, ir kadangi tokia praktika kelia itin didelį susirūpinimą ir, atrodo, patvirtina, kad esama piktnaudžiavimo technologijomis, kuriuo pažeidžiamos žmogaus teisės ir nusižengiama demokratijai, pavojaus:
    1. nusprendžia sudaryti tyrimo komitetą tariamiems Sąjungos teisės pažeidimams arba netinkamo administravimo įgyvendinant Sąjungos teisę atvejams, susijusiems su programos „Pegasus“ ir lygiaverčių šnipinėjimo programų naudojimu, ištirti nedarant poveikio nacionalinių ar Sąjungos teismų jurisdikcijai;
    2. nusprendžia, kad tyrimo komitetas turi:
      - tirti įtariamų Sąjungos teisės pažeidimų ar netinkamo administravimo atvejų, susijusių su programos „Pegasus“ ir lygiaverčių šnipinėjimo programų naudojimu, mastą, rinkti informaciją apie tai, koku mastu valstybės narės, įskaitant Vengriją ir Lenkiją, bet jomis neapsiribojant, arba trečiąsias valstybes, užsiima intervenciniu sekimu, pažeisdamos Chartijoje įtvirtintas teises ir laisves, taip pat įvertinti, kokių pavojų tai kelia ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintoms vertybėms, kaip antai demokratija, teisinės valstybės principai ir pagarba žmogaus teisėms;
      - vykdydamas savo pareigas rinkti ir analizuoti informaciją, siekiant patikrinti:
        - programos „Pegasus“ ir šnipinėjimo programinės įrangos naudojimą bei veikimą ir jos įtariamą neigiamą poveikį pagrindinėms teisėms pagal Chartiją tais atvejais, kai valstybės narės įgyvendino Sąjungos teisę;
        - esamą teisinę sistemą, pagal kurią valstybės narės įsigijo ir naudoja programą „Pegasus“ ir lygiavertes stebėjimo šnipinėjimo programas;
        - ar valstybių narių valdžios institucijos naudojo programą „Pegasus“ ir lygiavertes šnipinėjimo programas politiniais, ekonominiais ar kitais nepagrįstais tikslais šnipinėdamos žurnalistus, politikus, teisėsaugos pareigūnus, diplomatus, teisininkus, verslininkus, pilietinės visuomenės veikėjus ar kitus veikėjus, pažeisdamos Sąjungos teisę ir ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintas vertybes arba Chartijoje įtvirtintas teises;

⁽⁵⁾ OL L 129 I, 2019 5 17, p. 13.

⁽⁶⁾ OL L 174 I, 2021 5 18, p. 1.

⁽⁷⁾ OL L 206, 2021 6 11, p. 1.

⁽⁸⁾ OL L 278, 1976 10 8, p. 5.

⁽⁹⁾ https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf

⁽¹⁰⁾ OL C 378, 2017 11 9, p. 104.

- ar, pažeidžiant Sąjungos teisę, programos „Pegasus“ ir lygiaverčių šnipinėjimo programų naudojimas turėjo neigiamą poveikį demokratiniam procesams valstybėse narėse, susijusiems su rinkimais vietos, nacionaliniu ir Europos lygmenimis;
- įtariamus valstybių narių Direktyvos 2002/58/EB nuostatų pažeidimus arba netinkamą administravimą, atsirandančius dėl programos „Pegasus“ ir lygiaverčių šnipinėjimo programų naudojimo, visų pirma susijusias su ryšių konfidencialumo principu ir draudimu (slapta) klausytis, kaupti ar kitais būdais perimti ar stebėti asmenų pranešimus ir susijusius srauto duomenis;
- ar naudojant programą „Pegasus“ ir lygiavertes šnipinėjimo programas valstybėse narėse buvo pažeista Direktyva (ES) 2016/680 ir Reglamentas (ES) 2016/679 arba ar tas naudojimas lėmė ar atskleidė tokius pažeidimus;
- ar Komisija turėjo įrodymų, kad prieš asmenis buvo naudojama programa „Pegasus“ ir lygiavertė šnipinėjimo programa;
- ar valstybės narės užtikrino pakankamas institucines ir teises apsaugos priemones, kad būtų išvengta neteisėto šnipinėjimo programų naudojimo, ir ar asmenys, kurie įtaria, kad jų teisės buvo pažeistos naudojant šnipinėjimo programas, turi galimybę pasinaudoti veiksmingomis teisių gynimo priemonėmis;
- įtarimus, kad valstybės narės nesiėmė veiksmų dėl ES subjektų dalyvavimo kuriant, platinant ar finansuojant programą „Pegasus“ ir lygiavertes šnipinėjimo programas, įskaitant technologijų tiekimo grandinę ir jos naudojimą, jei tai pažeidžia Sąjungos teisę, įskaitant Reglamentą (ES) 2021/821, ir įskaitant atvejus, kai tam tikru tikslu (pvz., kovai su terorizmu) parduodama stebėjimo programinė įranga naudojama kitame kontekste;
- Izraelio Vyriausybės ir kitų trečiųjų valstybių vaidmenį tiekiant valstybėms narėms programą „Pegasus“ ir lygiavertes šnipinėjimo programas;
- ar valstybių narių valdžios institucijoms naudojant programą „Pegasus“ arba lygiavertes šnipinėjimo programas asmens duomenys buvo perduoti trečiosioms valstybėms, visų pirma bendrovei „NSO group“, bet ja neapsiribojant, taip pat trečiųjų valstybių Vyriausybėms;
- ar naudojant programą „Pegasus“ arba lygiavertes šnipinėjimo programas, tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaujant su ES susijusiems subjektams, buvo prisidėta prie neteisėto žurnalistų, politikų, teisėsaugos pareigūnų, diplomatų, teisininkų, verslininkų, pilietinės visuomenės subjektų ar kitų subjektų trečiojoje valstybėse šnipinėjimo, ar dėl to buvo pažeistos žmogaus teisės ar įvykdyti pažeidimai, keliantys didelį susirūpinimą, atsižvelgiant į ES bendros užsienio ir saugumo politikos tikslus, ir ar toks naudojimas neprieštaravo ES sutarties 21 straipsnyje ir Chartijoje įtvirtintoms vertybėms, taip pat deramai atsižvelgiant į Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus ir kitas tarptautinėje žmogaus teisių teisėje įtvirtintas teises;
- ar buvo pakankamai priežasčių Tarybai pagal ES bendrą užsienio ir saugumo politiką nustatyti ribojamąsias priemones ar sankcijas vienai ar daugiau trečiųjų valstybių, kai pagal ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyrių priimtame sprendime buvo numatyta nutraukti arba sumažinti ekonominius ar finansinius santykius pagal SESV 215 straipsnio 1 dalį;
- ar tai, kad trečiosios valstybės naudoja programą „Pegasus“ arba lygiavertes šnipinėjimo programas, turėjo įtakos pagal Sąjungos teisę užtikrinamoms pagrindinėms teisėms ir ar buvo pakankamas pagrindas Tarybai iš naujo įvertinti tarptautinius bendradarbiavimo laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje susitarimus, sudarytus su trečiosiomis valstybėmis pagal SESV 218 straipsnį;
- pateikti komiteto nuomone reikalingas rekomendacijas šiuo klausimu;
- teikti rekomendacijas, kaip apsaugoti ES institucijas, jos narius ir darbuotojus nuo tokių šnipinėjimo programų;

3. nusprendžia, kad tyrimo komitetas pateiks savo galutinę ataskaitą per 12 mėnesių nuo šio sprendimo priėmimo dienos;
  4. nusprendžia, kad tyrimo komitetas, vykdydamas savo veiklą, turėtų atsižvelgti į visus su jo kompetencijos sritimi susijusius per jo įgaliojimų laikotarpį įvykusius pokyčius;
  5. pabrėžia, kad siekiant užtikrinti gerą tyrimo komiteto ir atitinkamų nuolatinių komitetų bei pakomitečių bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija, tyrimo komiteto pirmininkas ir pranešėjas galėtų dalyvauti atitinkamose nuolatinių komitetų ir pakomitečių diskusijose ir atvirkščiai, ypač tyrimo komiteto klausymuose;
  6. nusprendžia, kad visos tyrimo komiteto parengtos rekomendacijos turėtų būti perduotos atitinkamiems nuolatiniams komitetams ir pakomitečiams, atsižvelgiant į atitinkamas jų kompetencijos sritis, kaip apibrėžta Darbo tvarkos taisyklių VI priede;
  7. nusprendžia, kad tyrimo komitetą sudarys 38 Parlamento nariai;
  8. paveda savo Pirmininkei užtikrinti, kad šis sprendimas būtų paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
-